

Učiteljski Tovariš

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Ob cesarjevi sedemdesetletnici. — Žirovnikov slučaj. — Zborovanje „Zaveze“ v Mariboru dne 8. in 9. vel. srpana t. l. — Slomškova stoletnica na Ponikvi dne 5. t. m. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Odprto pismo. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

Ob cesarjevi sedemdesetletnici.

Njega Veličanstvo naš presvetli cesar Franc Jožef I. praznuje letos dne 18. velikega srpana sedemdesetletnico Svojega rojstva.

Slovensko in istrsko-hrvaško učiteljstvo, pa takisto ostalo avstrijsko jugoslovansko učiteljstvo je polno hvaležnosti in neomajne vdanosti do presvetlega cesarja že ob nešteti prilikah pokazalo svoja lojalna čutila, ki mu užigajo srca. Kako bi mu tudi ob tem vselem in preredkem trenutku, ko praznuje naš modri, pravični in dobrotni vladar svoj sedemdeseti rojstni dan, ne gorele duše v iskreni molitvi, da bi nam dobrotno nebo ohranilo vladarja, ki se odlikuje kot solnce izmed zvezd po svojih plemenitih lastnostih izmed vseh vladarjev

širokega sveta? Preslaba je naša moč, da bi mogli ob tem svečanem trenutku opisati življenje velikega cesarja Franca Jožefa I. tako, kakor bi bilo dostojno. Pa saj tudi mi, ki nam je nebo naklonilo prijazno srečo, da živimo in delujemo za dobo Njegovega preslavnega vladanja, da uživamo vse one nebrojne dobrote, ki se kot solnčni žarki dobrodejno sipljejo z zlatega Njegovega prestola, poznamo življenje in delovanje predobrega svojega očeta. V dušah nam gori globoko spoštovanje, srca nam razvne neizčrpna ljubezen, vse bitje naše nam prešinja otroška vdanost in neomajna zvestoba do Njega, katerega milost in ljubezen objema vse narode širne Avstrije v enaki meri, katerega

močna roka vodi usodo mogočne države že več kot pol stoletja tako večše, tako srečno, kakor je ni vodila pred njim nobena druga. Onim pa, ki pridejo za nami, bo hranila zgodovina z zlatimi pismeni zapisano ime Njegovo, in ob Njem bodo zapisana z neizbrisnimi črkami vsa velika dela Njegova, ki so Ga okitila z neminljivo slavo ter Ga dvignila v časti in mogočnosti nad vse dosedanje vladarje iz rodbine Habsburško-Lotarinške, ki so Ga uvrstila med one može, ki se kot velikani vesoljnega človeštva imenujejo v obči zgodovini vseh narodov in vseh časov!

A v cesarju Francu Jožefu I. ne proslavljamo, ne častimo le dobrotnega, premilostnega vladarja, temveč v Njem občudujemo popolnega človeka: moža dobrosrčnosti, moža plemenitosti, moža pobožnosti, moža junaškega, gigantiškega duha, ki ga niso strle najhujše nezgode, ki morejo sploh zadeti živega človeka. Kakor skala se nam zdi naš cesar, ki klujuje valovom in viharjem sredi morja...

Tako nekako smo pisali v svojem listu že o praznovanju petdesetletnice cesarjevega vladanja in ne zdi se nam potrebno, da bi takratna svoja izvajanja izpreminjali ali izpopolnjevali.

Poudarjamo samo še, da nam je dal naš cesar leta 1869. novi šolski zakon, ki je vsemu duševnemu življenju v naši monarhiji zdrava podlaga. Uvedba osemletne šolske dolžnosti, preosnova šolskega nadzorovanja, ki ga sedaj izvečine izvršujejo člani učiteljstva, preuredbe naših plač, ustanavljanje novih šol, ustanavljanje otroških vrtcev, ustanovitev šolskih vrtov, telovadišč, šolarskih knjižnic — vse to so blagoslovi, ki jih je dal Svojim narodom naš modri vladar. A pomnožile se niso samo ljudske šole, tudi srednjih in visokih šol število se je pomnožilo.

Le za veljave novega šolskega zakona je mogoče, da imamo sedaj v naši državi do 40.000 ljudskih šol in nad 70 učiteljšč.

Tudi danes želimo in molimo Boga, da bi ta leta, kolikor mu jih je še določila Previdnost božja, potekala počasi našemu cesarju — knezu mirú, pospeševalcu prosvete, človeku najplemenitejših lastnosti — v miru in osrečujoči zavesti, da je vse Svoje žive dni posvečeval blaginji Svojih narodov — blaginji trpečega in Njega ljubečega človeštva! —

Bog ohrani, Bog obvari nam cesarja, Avstrijo!

Žirovnikov slučaj.

Nad Ljubljano stoji vas, Šent Vid po imenu. Tej vasi vlada klerikalni župan s klerikalnimi občinskimi odborniki, tamkaj pase duše ultraklerikalni župnik z enakim kaplanom, ki je — mimogrede bodi omenjeno — slučajno sin ljudskega učitelja. Te veleoblastne in pobožne gospode

imen ne navajamo, da ne oskruni naš brezbožni list njih častitljivosti!

Ali tamkaj vodi šolo vzgleden, neutrudno delaven, do skrajnosti vesten, a — ta strašna pregreha! — svobodomiseln in napreden nadučitelj, gospod Janko Žirovnik. Njegova šola je naravnost vzorna. Njegovo učiteljstvo deluje s pravo navdušenostjo. Žirovnikova obrtna šola, ki je Šentvidcem neobhodno potrebna in zanje naravnost vitalnega pomena, je znana kot ena najboljših, najuspešnejše delujočih obrtnih šol. To so priznale najvišje šolske oblasti, priznale so z dodatkom, da deluje šentvidsko učiteljstvo preveč, da si preveč izčrpuje moči in kvarí zdravje!

Pa gospod Janko Žirovnik ni samo vzoren šolnik, on je tudi večš sadjerejec in izvrsten glasbenik, ki si je izšolal pevski zbor, da ga je veselje poslušati. A eno napako ima vendarle! Gospod Žirovnik ne pada v prah pred vzvišeno osebo klerikalnega župana, on ne liže petá posvečeni osebi gospoda župnika in on se ne plazi za blagoslovljeno osebo šentvidskega gospoda kaplana. Gospod Žirovnik hodi svojim potem, on se zaveda svoje naloge, skrbi za duševno izobrazbo svojih učencev, je soliden in trezen mož, zavoljo prenapornega delovanja celo močno na živcih bolan — samo klerikalec ni in ne figurira v krogu šentvidske pobožne družbe!

In to je greh, ki ga treba kaznovati!

A ta kazen je tako smešno-originalna, tako ošabno-predrzna ia tako pristno-katoliška, da zasluži, da jo razglasimo tudi v svojem listu kot resno svarilo vsem tistim svojim tovarišem in tovarišicam, ki jih je neprijazna usoda pahnila v taka klerikalna gnezda, kjer fungira celo kot častni občan sam vladika ljubljanki, dr. Anton Bonaventura Jeglič, ki sicer pravi, da je prijatelj učiteljstva, pa vendarle sprejema častno občanstvo onega kraja, kjer hočejo učitelja zadušiti in mu odjesti kruh! Dovoljena naj nam bo opazka, da se nam tako prijateljstvo zdi prav posebno čudno!

Občinski odbor šentvidski se je torej sešel k veljavni seji in je sklenil enoglasno — vkljub temu, da je predlog pobijal dobrosrčni župan sam — in je torej sklenil, da se mora nadučitelj gospod Janko Žirovnik kratkomalo iz Šent Vida prestaviti!

Meja zelena, človeka kar strese ta klerikalna napihnenost!

Ta sklep možakarjev-očancev šentvidskih je pred vsem skrajna predrznost! Človeka obide taka volja, da bi to ošabno sklepanje in infamno prestavljanje označil z vse drugačim atributom, a ne zdi se nam častno in učiteljskemu ugledu primerno, da bi imeli s takimi klerikalnimi mogočneži še kaj posla! Ta klerikalna predrznost nam je sicer že znana, saj smo jo že pribili v svojem listu, ko smo kritikovali zloglasno pastirsko pismo ljubljanskega škofa, v katerem je udrihal po nas. Bili smo je vajeni od klerikalne gospode. A danes se je udomačila ta gizdavost in oblastnost že med kmeti. To je žalostno znamenje, ki nam izpričuje, da se poslužujejo naši klerikalci vseh, tudinedopustnih in naravnost predrzних sredstev, da dado duška svojemu sovraštvu, ki ga goje do naprednega našega učiteljstva!

Ti klerikalni pustolovci in smešničarji staknejo glave, gospod župan in župnik s kaplanom vred kihnejo in v njih vstane ohola misel: „Aló! Naš nadučitelj bo sfrčal!“

Kajpada!

Kadar pride ta škandalozni sklep klerikalnih prijateljev našega učiteljstva v razpravo pred deželni šolski svet, takrat bo dolžnost njegovih, naprednemu učiteljstvu prijaznih članov, da ga temeljito ovržejo in napišejo šentvidskim klerikalcem pošteno lekcijo!

Sicer je pa še najbolje, da ga vrže eksclenca baron Hein brez zadržka v peč in naroči županu šentvidskemu, da se ima baviti z drugimi stvarmi nego s prestavljanjem vzornega nadučitelja, ki je v slučaju potrebe samo stvar deželnega šolskega sveta.

Take ljudi se lahko prav pošteno nakrca po prstih, da jih bo minilo tako veselje!

Kam pa pridemo, če se bo vsak klerikalni klepar vrival v personalije našega učiteljstva ter si izbiral svoje podrepnike!

V tem slučaju bi skoro lahko uganili, kam moli pestaco! Ljubljanski škof in obenem — kakor že rečeno — šentvidski častni občan bo zidal tamkaj svoje nepotrebne učne zavode, da pokaže s tem državi, da si Slovenci lahko sami zidamo gimnazije, da torej nji ni potreba za naše šolstvo ničesar žrtvovati. In nemara bi imel ljubljanski škof v Šent Vidu rad koga izmed tistih, ki hodijo k duhovnim vajam, da bi mu tam hlapčaril in vrataril!

Klerikalci so zviti kot kozji rog, in nič se ne ve, kaj varijo v ljubljanski škofiji!

Žirovnikov slučaj je jasen zgled vsem tistim, ki silijo v klerikalni tabor. Z njimi se bodo igrali klerikalci kot mačka z mišjo, a kadar bo tak ubogi suženj zaplesal malo po svoje, bo dobil pošteno po licih, da ga bo minila vsaka lastna misel, vsaka prosta volja. In preden se bo zdramil, bo tičal globoko v železju, iz katerega ni rešitve!

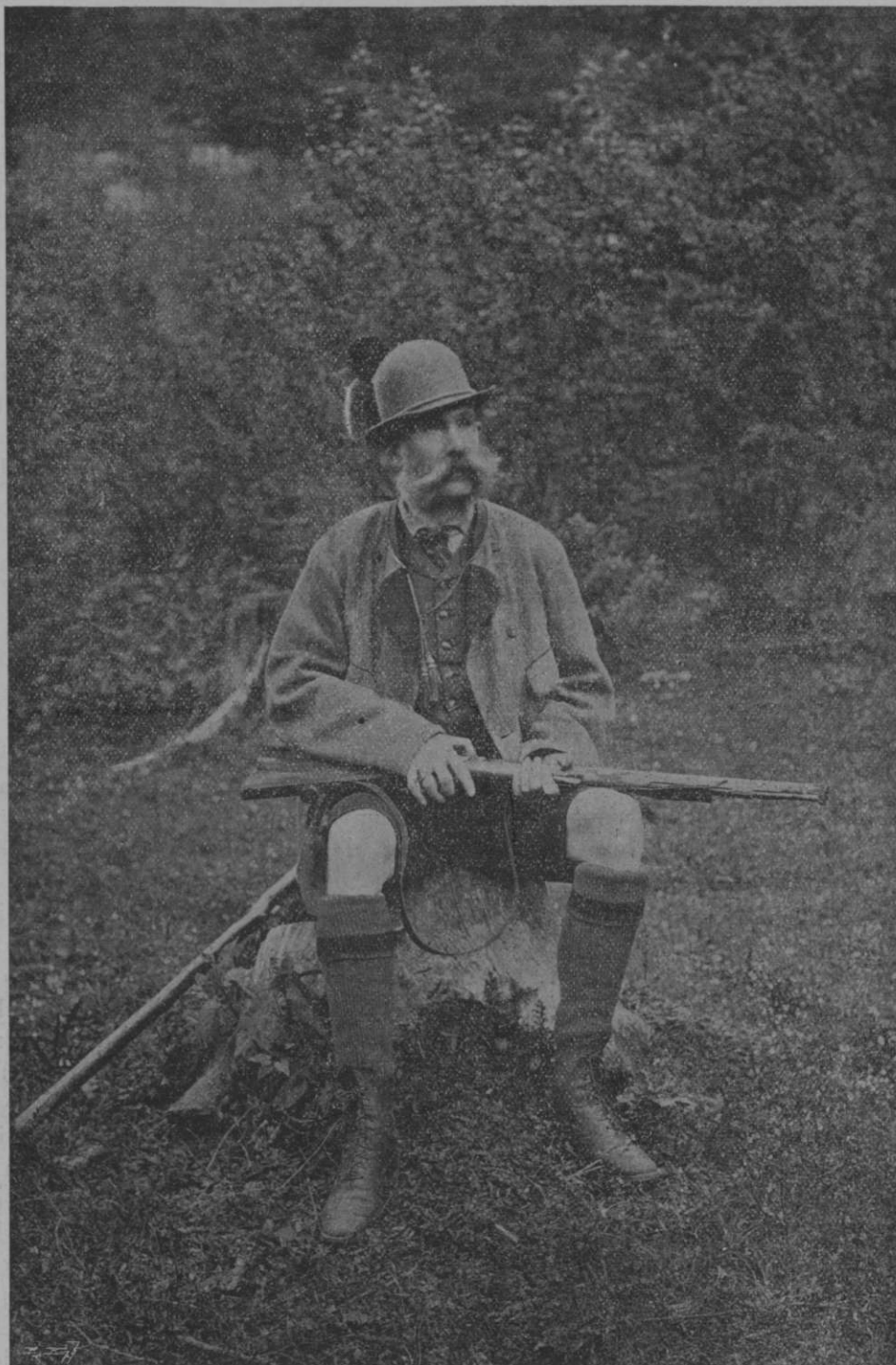
In to hočejo klerikalci; hočejo podjarmiti napredno in svobodomiselnost učiteljstva in hočejo naše napredujoče šolstvo ukleniti v klerikalne verige.

Žirovnikov slučaj nas glasno opominja, da se moramo postaviti takemu klerikalnemu početju odločno in neustrašeno po robu in da se moramo naslanjati na tiste, ki nas podpirajo v tem boju. Nikdar pa ne smemo pozabiti, da imamo tudi sami dovolj moči in da se moramo pred vsem opirati sami nase.

Sedaj vabi s pobožnimi besedami zopet ljubljanski škof naše učiteljstvo k duhovnim vajam. Šel je preko spominov na lanski vihar na isti dnevni red. Pa nič ne

de! Vsaka glava ima svojo misel — dobro ali slabo, to je enako! Dva stavka iz njegovega vabila pa se nam zdita kot nalašč za ta slučaj pripravna. Škof piše: „Pač pa so Vas razne okolnosti in prilike v šoli in zunaj šole od te skrbi (za dušo) odvrčale.“

Žirovnikov slučaj govori tu ljubljanskemu škofu dovolj glasno! Do tistih in takih ljudi, ki govore s prižnice obrekujoče, ki tirajo učitelja iz službe, ne moremo imeti učitelji zaupanja, zakaj če nas hočejo pripraviti ob kruh, jim pač ni mnogo tudi do naše dušne blaginje. Svetujemo ljubljanskemu škofu, naj napravi duhovne vaje za svojo klerikalno gardo, pred vsem za nje generalni štab, „da se na božjem Srcu Jezusovem odpočijete“ od preganjanja poštenih in delavnih učiteljev in da se „vžgete prave nebeške ljubezni“ do trpečega, vzorno in nad svoje moči delujočega svobodomiselnega učiteljstva!

Pristavimo samo še, da Žirovnikov slučaj ni osamljen! Imenovali bi lahko samo drug kraj in drugega učitelja, in vse drugo bi lahko malone neizpremenjeno ostalo.

Kdor še sedaj ne izprevidi, kam vodi klerikalizem, ta je v resnici slep na obe očesi. Če sili med tiste, ki imajo neskončno veselje samo nad nadvlado, ga ne bomo kot paglavca vlekli za ušesa nazaj. Navili mu jih bodo tisti, ki ga vabijo v ljubljansko semenišče.

Zavedno učiteljstvo pa navdaja upanje, da bo vendar enkrat konec klerikalne osebnosti. Zavedno učiteljstvo

se ne boji boja. In mi smo prvi, ki gremo vanj brez bojazni.

In tudi Žirovnikov slučaj nas je poučil, da smo zavredni slovenski učitelji. Njegovi tovariši so ga pri zadnji okrajni učiteljski konferenci izvolili svojim zastopnikom v okrajni šolski svet, kar jim bodi v čast, a g. Žirovniku v dokaz, da spoštujejo liberalni naši učitelji in napredne naše učiteljice onega izmed svojih vrst, ki trpi po nedolžnem preganjanju!

Da so hujskali šentvidski klerikalci tudi ostalo ljudstvo proti nadučitelju Žirovniku, da so pobirali med tercialkami in tercijali nekake podpise, to — se nam zdi — je uganil že vsak naših cenjenih bralcev in bralk, saj je klerikalizmu dobrodošel vsak še tako umazan pripomoček.

Žirovnikov slučaj nam kliče: Obrnimo se od njih z zaničevanjem in s preziranjem!

Zborovanje „Zaveze“ v Mariboru dne 8. in 9. vel. srpana t. l.

O letošnjem zborovanju „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“ so poročali malone vsi slovenski časniki — nam prijazni in nam neprijazni. Naši bralci imajo torej o tem impozantnem zborovanju splošno sliko pred očmi. Mi hočemo polagoma priobčiti vsa poročila posameznih funkcionarjev, da bo tako poročilo o zadnjem „Zavezinem“ zborovanju popolno. Splošno se sodi, da je zboroval 8. in 9. t. m. v Mariboru pravi učiteljski parlament in da še ni bilo doslej „Zavezinega“ zborovanja, kjer bi stopilo naše učiteljstvo tako jasno in odločno z mirno, a stvarno in neustrašeno besedo na dan.

Zborovanje se je vršilo natančno po določenem vzporedu, ki je našim bralcem znan. Zbralo se je v Mariboru nad 300 slovenskih in istrskohrvaških učiteljev in učiteljic, ki so z zanimanjem sledili raznim poročilom in razpravam. Pokazalo je s tem naše vrlo učiteljstvo, ki je združeno v „Zavezi“, da se ne boji nobenih žrtev, kadar je treba pokazati, da je njega ogromna večina naprednega duha in odločno zavzeta za pravice svojega stanu.

O splošnem vtisku, ki smo ga dobili o tem zborovanju, bomo izpregovorili pozneje. Danes začenjamo s tajniškim poročilom, ker se nam zdi to za dokaz vztrajnega in plodonosnega delovanja „Zavezinega“ najznačilnejše. Poročilo tajnika, gospoda nadučitelja Česnika, o delovanju „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“ od XI. glavne skupščine, ki se je vršila dne 10. kimavca l. l. v Gorici, do 8. vel. srpana 1900 se glasi:

Slavni zbor!

V čast si štejem i letos poročati slavni delegaciji o delovanju vodstva, oziroma upravnega odbora „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“ od zadnje glavne skupščine, katera se je vršila ob nemalih zaprekah lansko leto meseca kimavca v Gorici, do današnjega dne.

V naši „Zavezi“ je združenih 34 slovenskih in hrvaških učiteljskih društev. Na novo se ni ustanovilo nobeno učiteljsko društvo, a črnomeljsko spi še vedno spanje pravičnega. Pričakujemo pa od tamkajšnjega naprednega učiteljstva, da ga zopet zbudi in oživi h krepkemu delovanju.

Glede delovanja posameznih društev ne bom podrobno poročal, ker je isto razvidno večinoma iz poročil, priobčenih v „Učit. Tovarišu“, želeli je pa, da objavijo redno vsa učit. društva svoja poročila v društvenem

glasilu, do si ne bo mogel kdo misliti, da so zanikerna, ali pa da znabiti počivajo na svojih — lavorikah!

Tudi letos mi je konstatovati, da so bila vobče najagilnejša učiteljska društva štajerska, a tudi v kranjskih je postalo društveno delovanje živahneje kot je bilo prejšnja leta. Goriska učitejska društva so, z ozirom na neugodno stanje tamkajšnjega učiteljstva, prav marljiva. — Mnogo je pa — žal — tudi takih društev, ki se navadno zadovoljujejo z enim samim letnim zborovanjem, pri katerem se v naglici prežveči običajni dnevni red ter voli velmožni društveni odbor — in s tem je obenem završen začetek in konec vsega društvenega delovanja. V naših društvih je pač treba več požrtvovalnosti, več življenja in širšega obzorja glede na društveni delokrog! Razne velike in male kadilnice, malenkostni osebni oziri, tesnosrčnost itd. naj izginejo iz naše srede; našim društvom dajmo priliko, da se razvijejo na najširji podlagi, da se gibljejo in dišejo prosto v svežem, svobodnem zraku, da torej delajo in si z delom ohranijo in okrepe svoja telesa in osvežijo svojo kri — da ostanejo zdrava!

„Zaveza“ ima v vseh teh 34 društvih 1345 pravih, 98 podpornih in 61 častnih članov, torej skupaj 1504.

Vsa ta društva so imela v preteklem društvenem letu 95 zborovanj, pri katerih je bilo 194 predavanj in razprav.

Toliko vobče o „Zavezinih“ društvih.

Preidem torej k delovanju „Zaveze“ same.

„Zavezino“ vodstvo je imelo v pretekli dobi 11 sej, upravni odbor pa dve, skupaj torej trinajst. Od teh jih je bilo 8 v Ljubljani, 4 na Primskovem pri Kranju, ena pa danes v Mariboru.

Vložni zapisnik šteje do danes 616 števil, izvzemši korespondenco tajniško in blagajniško.

Kmalu potem, ko je „Zavezina“ delegacija potrdila premenjena pravila, so se taista vložila v potrjenje, pa jih vlada ni hotela potrditi, ker je stalo v novih pravilih, da se bo „Zaveza“ potegovala tudi za učiteljske politične pravice. Morali smo torej pravila v toliko popraviti ter smo jih potem zopet predložili pristojni oblasti. Notranje ministrstvo jih je končno potrdilo z ukazom z dne 22. svečna t. l., št. 5224, in tako imamo zdaj „Zavezo avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“, kateri želimo mnogo uspeha pri njenem delovanju za naše duševne in gmotne koristi.

Pri zadnji glavni skupščini je imenovala „Zavezina“ delegacija gg. Ivana Hribarja in dr. Ivana Tavčarja častnim članom „Zaveze“. Tem povodom je nastalo v nasprotnem časopisju grozno vpitje. Vse se je zgražalo nad tako zvezo. „Slovenec“ je sicer poročal, da se je tej izvolitvi pri delegacijskem zborovanju ugovarjalo, a moral je pozneje priznati, da to „ni res“. — Oba častna člana sta zagotovila deputacijo, ki jima je izročila diplomi, da bosta i v bodoče zastavila svoje sile v prosep svobodne šole in svobodnega učiteljstva. O tem se je potem marsikaj pisarilo po raznih časopisih, nasprotniki so zlasti strastno napadali „Zavezinega“ predsednika in pa našega odbornika Dimnika, a brez vsega uspeha. „Zaveza“ je dosegla s tem imenovanjem dvojno, prvič je izrekla s tem svoje priznanje možema, ki sta bila vsekdar zagovornika in podpiratelja naših teženj, a z ozirom na njihovo politično mišljenje se je postavila „Zaveza“ s tem korakom na ono odločno stališče, kjer se neha vsako cincanje in omahovanje, na stališče po geslu: „Bodi jasno!“ kakor se spodobi možem.

Na vdanostno brzojavko, katero je poslala „Zaveza“ iz Gorice Nj. Veličanstvu presvetlemu cesarju, je došla potom c. kr. deželnega predsedstva kranjskega Najvišja zahvala.

Skoro največ dela je dala vodstvu preureditev „Zavezinih“ listov „Popotnika“ in „Učit. Tovariša“ ter osnovevanje novega lista za mladino, „Zvončka“. Glede teh omenjam veleocenjeni delegaciji v informacijo sledeče:

Pri „Učit. Tovarišu“, ki je postal z novim letom šolsko-politiški list, se je pridržala dosedanja oblika, le papir se je izbral slabši in zatorej ceneji. V redakcijskem odboru so člani vodstva in faktična urednika lista. Tema urednikoma se je določila letna nagrada po 120 gld. — Odgovorni urednik je neučitelj in ga mora brezplačno preskrbeti tiskar Rud. Milic. — Upravništvo in ekspedit je prevzel provizorično dosednji upravitelj tega lista, g. Fran Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). Z ozirom na ogromno delo v prvem času se mu je določil honorar za prve tri mesece po 15 gld. „Učit. Tovariš“ je s to preuredbo pridobil na vse strani, njegovi naročniki se množe, prijatelji ga cenijo, a nasprotniki ga upoštevajo.

Pri „Popotniku“ se je določila oblika tolika, kot je „Zvonova“. „Popotnik“ ima lične platnice in se tiska na dober papir. Izhaja enkrat na mesec v obsegu dveh pol. Na platnicah sme prinašati razna oznanila. Dasi je strogo znanstven list, ki se bavi le s pedagoškimi in metodiškimi vprašanji in sorodnimi vedami, vendar ni našel milosti pri naših nasprotnikih, seveda zaradi — konkurence! No, „Popotnik“ si je vzlic temu pridobil med objektivnimi čitatelji ono veljavo, kakršno zasluži v polni meri. Tudi pri njem je število naročnikov naraslo.

Uradni razpisi učiteljskih služeb se priobčajo navadno v „Učit. Tovarišu“, ker izhaja po trikrat na mesec in se torej zve pravočasno za vsako razpisano učit. mesto. Če je mogoče, pa prinaša te razpise tudi „Popotnik“.

Deželne šolske svete na Kranjskem, Štajerskem in Primorskem smo obvestili o premembi pri naših strokovnih listih, takisto tudi vse okrajne šolske svete v teh kronovinah, vsem „Zavezinih“ učiteljskim društvom in posameznim članom našim se je pa še posebe razposlala okrožnica, da naj podpirajo gmotno in duševno ta naša podjetja. To okrožnico smo tudi objavili v naših listih.

Štajerski deželni šol. svet nam je na našo vlogo odgovoril, da se uradni razpisi štajerskih učiteljskih služeb v zmislu § 3. štaj. d. š. z. z dne 17. vel. travna 1877 ne morejo priobčiti v „Učit. Tovarišu“. No, okrajni šolski sveti niso tako strogi „paragrafenreiterji“. Sicer pa bode „Učit. Tovariš“ vedno objavljial vse razpisane službe, tudi ko bi jih ne dobil uradno v priobčenje. Tako bode na vsak način ustrezno zahtevam našega učiteljstva.

„Učit. Tovariš“ in deloma tudi „Popotnik“ sta dobila hudega konkurenta v novoustanovljenem listu „Slov. Učitelju“, katerega izdaja neka stranka na Kranjskem, ki se je ravno s tem činom javno postavila v nasprotje z ogromno večino slovenskega učiteljstva. Ker list ni mogel privabiti izmed zavednega učiteljstva skoraj nobenega naročnika, je uprizorila dotična stranka agitacijo, da se na „Slov. Učitelja“ naroče kolikor mogoče vse šole ozir. krajni šolski sveti. To se je v prav mnogih slučajih tudi posrečilo, dasi je to nezakonito, oziroma kaže na brezbriznost dotičnih šolskih vodij. Gotovo je, da šole ne smejo podpirati strankarskih, političkih listov, torej ne „Učit. Tovariša“, pa tudi ne „Slov. Učitelja!“ Pri določitvi, katere knjige in časopise se imajo za kako

šolo nabaviti, ima — po izrečnem besedilu šol. zakona — prvo besedo šolski vodja! A mnogo jih je, ki tega niti ne vedo.

Da se ta konkurenca nekoliko zenači in z ozirom na dejstvo, da dosedaj edini mladinski list „Vrtec“ ni več ustrezal svojemu namenu, je sklenilo vodstvo „Zaveze“ in nekateri povabljeni bližnji odborniki v seji dne 18. listopada, da prične „Zaveza“ izdajati nov mladinski list „Zvonček“. Ta sklep je bil velike važnosti in tudi odgovornosti, pa iz financijelnih ozirov ni kazalo sklicati seje upravnega odbora. Sklenilo se je torej, da se oddaljeni odborniki o tem začasno obvesté ter da se ta sklep predloži naknadno v odobrenje upravnemu odboru, oziroma „Zavezini“ delegaciji. Dotlej pa izdaja „Zvonček“ pod firmo „Zaveze“ poseben konsorcij, ki se je zavezal — v slučaju, da bi upravni odbor, oziroma delegacija ne pritrdila sklepu vodstva in bi ne hotela prevzeti „Zvončka“ v „Zavezino“ last — da bode izdajal list na svoj riziko. Urednik „Zvončku“ je g. E. Gangl, upravništvo in ekspedit pa je prevzel g. L. Jelenc. Oba sta izjavila, da sta pripravljena v slučaju, da bi listu pretila izguba, delati brezplačno. No, hvala Bogu, listu se ni bati izgube. Pridobil si je v tem kratkem času in navzlic hudi protigitaciji odličnih in priznanih sotrudnikov in toliko mladih pa vendar vestnih naročnikov, da mu je obstoj več kot zagotovljen.

Upravni odbor je v seji dne 16. mal. travna t. l. povsem pritrdil vodstvenemu sklepu, in menim, da tudi slavna delegacija to akcijo odobruje.

„Zavezine“ liste „Učit. Tovariš“, „Popotnik“ in „Zvonček“ prejemajo vsled vodstvenega sklepa z 11. prosinca brezplačno skoro vsi slovenski, oziroma hrvaški pripravniki in pripravnice četrtega in deloma tudi tretjega leta v Ljubljani, Mariboru, Gorici in Kopru. Namen temu je, da se zbudi v mladih, vzprejemljivih srcih naših bodočih tovarišev in tovarišic zanimanje in navdušenje za napredno in svobodno šolstvo in učiteljstvo. A tudi mnogokateri dijak, ki bi sicer znabiti ne prišel nikdar do tega, se vzpodbudi k duševnemu sodelovanju, k pisateljevanju.

Iz teh površnih obrisov je razvidno, da je stala preureditev listov in osnovevanje „Zvončka“ precej truda in dela. Pa upajmo, da se bode to delo stotero izplačalo v sadovih, ki jih bodo rodili naši časopisi.

„Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“ ima zdaj tri svoje časopise, kateri ji delajo čast, na katere je učiteljstvo lahko ponosno in kateri so nam že in nam bodo tudi v bodoče sigurno pridobili mnogo duševnih in gmotnih koristi. Vsakega zavednega slovenskega, oziroma hrvaškega učitelja in učiteljice dolžnost bodi, da jih vsestransko podpira in razširja. Če se to zgodi, smemo imeti trdno nado, da si bode „Zaveza“ v kratkem financijelno popolnoma opomogla ter da bode potem vse njeno delovanje lahko intenzivnejše in uspešnejše.

S tiskarjem Rud. Milicem, kateri je bil pravzaprav lastnik „Učit. Tovariša“, je sklenilo vodstvo v seji dne 3. grudna posebno pogodbo glede lastništva, tiskanja, odgovornega urednika ter glede cen za tisk in papir „Učit. Tovariša“. Sprejele so se obojestransko v pogodbo sledeče določbe: (Tajnik prečita dotično pogodbo).

Dne 1. listopada se je vršilo na Dunaju zborovanje vsega avstrijskega učiteljstva. To je bil prvi javni pojav solidarnosti vsega učiteljstva, kar

ga deluje v naši monarhiji tostran Litve. Našo „Zavezo“ je zastopal pri tej priliki odbornik g. Gangl, katerega so — ko je govoril slovenski — zlasti viharno aklamirali Jungovci. „Zaveza“ je ob tej priložnosti stopila v dogovor s češko, poljsko in nemško učiteljsko zvezo ter se zedinila z njimi za skupne zahteve in enotno postopanje. „Zavezin“ predsednik se je obrnil na drž. poslanca dr. Ferjančiča, odbornik Gangl pa je govoril na Dunaju osobno z drž. poslancem Šukljatom, ki sta oba izjavila, da bosta pospeševala naše težnje. Prošnja, ki so jo podpisala predsedništva vseh avstrijskih učiteljskih zvez, se je izročila drž. zboru in se je o njej tudi že razpravljalo. Razen tega je bila deputacija, obstoječa iz zastopnikov vseh učiteljskih zvez, pri naučnem ministrstvu in pri drugih merodajnih osebah. S kakim uspehom, nam pokaže prihodnost. To pa že danes lahko rečemo, da naše vprašanje ne pride več z dnevnega reda toliko časa, dokler se ne ugotovi našim opravičenim zahtevam!

V „Tovarišu“ smo objavili poziv do raznih tvrdk, naj priobčajo svoja oznanila v tem listu, ki je postal z novim letom zelo razširjen v učiteljskih krogih. Ta poziv se je potem razposlal še posebej raznim trgovskim firmam. Na posamezna društva se je vposlala okrožnica, naj si naroče „Zavezine“ liste ter agitujejo, da dobe listi dobrih sotrudnikov in naročnikov.

O premembi pri „Učit. Tovarišu“ ter o ustanovitvi „Zvončka“ se je poročalo c. kr. dež. vladi in c. kr. državnemu pravdnistvu.

Dne 7. grudna se je vršil v Mariboru splošni shod spodnještajerskega učiteljstva, pri katerem naj bi se obravnavalo o stališču spodnještajerskega učiteljstva napram težnjam in smotrom „mladih“. „Popotnik“ je bil takrat še oficijalno glasilo „Zaveze“, a „Zaveza“ se še ni izjavila doslej ne „za“ ne „proti“ „mladim“, pač pa jej je slabодоšel vsak razpor, ki bi imel cepiti našo solidarnost. Iz tega pa, ker je bilo dotično „vabilo“ priobčeno na uvodnem mestu v „Popotniku“, bi utegnil kdo tolmačiti, da se je vršil omenjeni shod po inicijativi ali v sporazumu z „Zavezini“ vodstvom. Zato je objavilo vodstvo v „Slov. Narodu“ (ker je bilo za „Popotnika“ prepozno) izjavo, da je prišlo dotično vabilo brez njegove vednosti v „Zavezino“ glasilo.

Kakor znano, je določil češko-slovenski spolek v Pragi dve častni nagradi za najboljša slovenska mladinska spisa. Povabilu „Zavezinega“ vodstva na tekmovanje se je odzvalo več pisateljev, ki so vposlali svoje spise v pregled in oceno. Ocenjevalni odsek, obstoječ iz priznanih slovenskih pisateljev, katere je vodstvo v to svrhu naprosilo, je določil prvo nagrado pisatelju Brinarju za spisa: „Medvedji lov“ in „Čukova gostija“; drugo nagrado pa pisatelju J. Troštu za spis: „Na rakovo nogo“.

Vodstvo je sklenilo, da teh spisov „Zaveza“ ne založi sama, ker bi to povzročilo mnogo dela, s katerim so upravniki itak preobloženi, a dobiček bi bil zelo negotov, ampak da jih odda v zalogo kakemu knjigarju proti primerni odškodnini. V to svrhu so se določili pogoji, katere rad prečitam, ako to želi slavna delegacija.

Na mestni šolski svet ljubljanski se je vložila prošnja, da prepusti za „šolski muzej“ eno prazno šolsko sobo na II. mestni šoli. Tej prošnji se je ugodilo, vendar dotični lokal ni povsem primeren. Za razstavljene predmete se je nabavila primerna oprava. „Slovensko učit. društvo v Ljubljani“ je prepustilo „šolskemu muzeju“ brezplačno

vso svojo lepo knjižnico. „Šolski muzej“ sta doslej urejevala gg. Dimnik in Jelenc, pa ga seveda ni mogoče — zaradi nedostatnih prostorov — tako urediti, kakor bi bilo želeti. Zato je predlagal g. Dimnik v ljubljanskem občinskem svetu, da naj se pri zgradbi nameravane III. mestne ljudske šole preskrbi „šolskemu muzeju“ primernih prostorov. Ta predlog je bil sprejet in se je določilo, da dobi „šolski muzej“ v novem poslopju brezplačno tri lepe sobe. — Ker je šolskemu muzeju za sedaj in za bližnjo bodočnost zagotovljen obstanek in glede na to, da so učit. društva vobče v slabih gmotnih razmerah, je upravni odbor razveljavil svoječasni sklep, vsled katerega bi morala prispevati učit. društva za vzdrževanje šolskega muzeja.

Upravni odbor je v svoji seji dne 16. mal. travna t. l. tudi dovolil „Goriškemu učiteljskemu društvu“, ki je imelo ob priliki zadnje glavne skupščine v Gorici za prireditve koncerta jako velike stroške, pa zaradi prepovedi okr. glavarstva, da se koncert ne sme vršiti, nobenega pokritja, izredne podpore 60 K.

Nekateri naročniki „Zavezinih“ listov so jako slabi in zanikerni plačniki; zato je sklenil upravni odbor sledeče: 1. Društveni blagajnik se pooblašča, da iztirja zastanke sodnijskim potom; 2. društveni list „Popotnik“ se ustavi vsem onim, ki ga niso plačali po preteku pol leta, ali se niso naročili nanj pismeno; 3. „Učit. Tovariš“ naj se odpove neplačnikom po preteku prvega četrtertletja.

„Zavezino“ vodstvo je vložilo na kranjski deželni odbor prošnjo za ustanovitev prepotrebnihsšolskih šol ter za premembo dotičnega š. zakona. Deželni odbor je z dopisom z dne 2. rožnika t. l., št. 6553, odgovoril, da za zdaj tej prošnji ni mogoče ustreči — menda iz finančnih ozirih.

Urednik A. Gabršček v Gorici nam je naznanil, da misli zopet pričeti z izdajo „Knjižnice za mladino“ v četrletnih knjižicah za 3 K 20 h na leto. Prosil je, naj bi ga „Zaveza“ podpirala ter je izjavil, da je pripravljen dajati „Zavezi“ od 1000 naročnikov po 200 gld., od 1500 pa po 300 gld. letnega prispevka. To ponudbo je vodstvo sprejelo in je potem objavilo primeren poziv v št. 20. „Učit. Tovariša“. — Ker je g. Gabršček naš prijatelj ter zagovornik naprednega in svobodomiselnega učiteljstva in pa ker bo od tega podjetja imela dobiček eventualno tudi „Zaveza“, so naprošeni gg. delegatje in gdč. delegatinje, naj pri svojih društvi delajo na to, da se na „Knjižnico za mladino“ naroče vse šole, pa tudi učiteljstvo in drugo občinstvo.

Deželnemu šolskemu svetu kranjskemu smo predložili — na predlog nadučitelja Malenška iz Tuhinja — prošnjo, naj ukrene potrebno, da se priredé in izdajo v učne svrhe prometne (t. j. poštné, železniške in brzojavne) tiskovine po izdatno znižani ceni, da se s tem olajša in omogoči praktični pouk o porabi teh tiskovin.

Banka „Slavija“ v Ljubljani je izročila „Zavezi“ letos zopet 1000 K, za katere jo je „Zaveza“ v nekaterih časopisih primerno zahvalila.

Ker na Goriškem naročajo okrajni šolski sveti časopise, je vposlalo „Zavezino“ vodstvo na vsa goriška učiteljska društva okrožnico, naj potom svojih zastopnikov in drugih naprednih udov okr. šol. svetov vplivajo na to, da naroče v prihodnje okrajni šolski sveti za vse šole list „Zvonček“.

Dalmatinskemu učiteljstvu se je vposlal poziv, naj si snujejo učiteljska društva ter naj pristopijo k naši

„Zavezi“, da bo naša vojska tem mogočnejša in veličastnejša ter zmaga naših opravičenih zahtev tem sigurnejša. Ta poziv je objavil dalmatinski „Učiteljski Glas“; ker ga je priobčil tudi „Učit. Tovariš“, je gotovo vsakemu znan in ga torej ne bom tukaj ponavljal.

A nekaj drugega mi je ob tej priliki še pojasniti. Letos je nastal, kakor sem že s početka svojega poročila omenil, nekak konflikt med nekaterimi učiteljskimi društvi istrskimi in med „Učit. Tovarišem“, oziroma „Zavezo“. Učiteljsko društvo „Narodna Prosvjeta“ v Pazinu je vposlalo „Zavezinemu“ vodstvu z dopisom z dne 15. vel. travna izjavo z dne 25. prosinca t. l., v kateri slovesno protestuje proti pisavi „Učit. Tovariša“, oziroma njegovega istrskega dopisnika glede razmerja med istrskim učiteljstvom in duhovščino. To izjavo je priobčil tudi „Učit. Tovariš“ sam. — Radi priznavamo, da je istrska duhovščina v ogromni večini rodoljubna in da se žrtvuje za narodno blaginjo. Saj pa ona večinoma tudi še ni okužena po tistem internacionalnem klerikalizmu, ki je v nesrečo vsakemu narodu in ki je zlasti principijelen in dosleden nasprotnik naprednemu in svobodnemu šolstvu in učiteljstvu.

Izjavljamo pa:

„Učit. Tovariš“ je sicer „Zavezin“ list, vendar „Zaveza“ ni in ne more biti odgovorna za vsak spis, ki se v njem priobči. „Učit. Tov.“ ima razmeroma prav mnogo naročnikov, od katerih se ne more zahtevati, da bi bili glede te ali one točke enakega mnenja. Naše „liberalno“ načelo je, da se čujejo glasovi z raznih strani; le tako, menimo, se bistrijo pojmi in se končno dožene, kaj je pravo in kaj ne.

„Zaveza“ in z njo „Učit. Tovariš“ nista nikakor načelna nasprotnika duhovščine; to bi bilo bedasto. Nasprotno, nas veseli složno delovanje duhovščine z učiteljstvom. A mi si ne mislimo take sloge, kjer je eden gospod, drugi hlapec; eden ukazovalec, drugi pokorni sluga. Ne, mi zahtevamo, da se smatra učiteljski stan enakopravnim in enakovrednim z drugimi, da se ga vpošteva ne samo pri delu, ampak tudi pri plačilu, da se ne ruši njegove samostojnosti in veljave, sploh, da se ga uvaža vselej in povsod, kakor se gre! Kdor tako ne dela, ni prijatelj naš, nego nasprotnik; on nam ne želi dobrega, nego slabo; on je zoper nas, in mi smo prisiljeni nastopiti proti njemu in najsi je še tako velik in mogočen!

„Zavezina“ načela temeljijo v našem šolskem zakonu, katerega je sankcioniral naš vladar. Od teh načel ne more „Zaveza“ nikdar odstopiti, sicer bi bilo bolje, da je ni.

„Zaveza“ je primorana nadaljevati svoje delovanje v dosedanji smeri, po onem načrtu, ki so ji ga zarisale dolgoletne izkušnje in pa smotri, za katerimi teži učiteljski stan. In te smotre bomo dosegli, dosegli tem sigurnejše, ker nimamo na svoji strani samo — nemškega učiteljstva, ampak tudi bratsko učiteljstvo češko in poljsko in malone vse zavedne in napredne sloje naroda.

Pri „Slomškovi slavnosti“, ki se je vršila dne 5. t. m. v Ponikvi, je bila „Zaveza“ zastopana po deputaciji, sestoječi iz predsednika L. Jelenca in odbornikov Gangla, Porekarja, Križmana in Petrička.

Razen navedenih stvari so se obravnavala še mnoga druga manj važnejša vprašanja, katerih pa nisem sprejel v svoje poročilo, ki je itak dokaj naraslo. Omenjam še, da so se vršile v zadnjih mesecih priprave za XII. glavno

skupščino „Zaveze“ v Mariboru. V to svrhu je stopilo vodstvo „Zaveze“ v dogovor z mariborskim slov. učiteljskim društvom, ki se je naši prošnji drage volje odzvalo ter vse potrebno ukrenilo, da se naše zborovanje vrši kolikor možno lepo in brez motenja. Žal, da so se nam tudi tukaj stavile, slično kakor lani v Gorici, ovire, dasi se more imenovati bojazen zaradi nas samo — smešna.

Sklepam, gospoda moja, svoje poročilo z iskreno željo, da bi naša „Zaveza“ kakor doslej, tako i v bodoče hodila čila in krepka po oni poti, ki vodi narode do pravega napredka, omike in svobode, in da bi zastopala interese učiteljstva in šolstva vsekdar mirno in trezno sicer, pa vendar odločno in neustrašno. S tem si bo pridobila vedno večjo naklonjenost in podporo pri naših prijateljih, pri nasprotnikih naših pa — rešpekt.

(Dalje.)

Slomškova stoletnica na Ponikvi dne 5. t. m.

Ni še videl Spodnji Štajer tako velikanskega slavlja, katerega bi se bilo vdeležilo slovensko ljudstvo iz vseh slojev z enakim zanimanjem in z enako presrčnostjo, kakor Slomškove velike slavnosti na Ponikvi. Vsi vlaki so privražali v pomnoženih vozovih na tisoče in tisoče slovenskega ljudstva od vseh strani širne domovine, a iz sosednjih župnij so se pomikale cele vrste okrašenih uprežnih voz.

Največ občinstva je pripeljal vlak ob pol 9. uri zjutraj. Prišla sta celjski in ljubljanski „Sokol“, „Delavsko društvo“ iz Jesenic na Gorenjskem, ljubljansko „Krščansko-socijalno društvo“ z zastavami ter brezštevilo drugih društev in korporacij. Na kolodvoru na Ponikvi je pozdravil došlece v presrčnih besedah vojni kurat g. Marzidovšek. V nepregledni vrsti, ki se je pomikala ob zvoku „Celjske narodne godbe“, smo videli razen naštetih zastav še ono akademičnega društva „Triglava“ iz Gradca.

Pred vasjo je velel župan ponkovški gosp. Podgoršek ob krasnem slavoloku došlece dobro došle. Vsa vas je bila že ob prihodu tega vlaka prepravljena z najraznovrstnejšimi gosti.

Ker je mariborsko knezoškofijstvo prepovedalo slovansko mašo, je šla večina vdeležnikov k maši ob 10. uri, pri kateri je propovedoval znani govornik prof. g. dr. Medved iz Maribora, „Celjsko pevsko društvo“ pa je želo z veličastnim petjem v spremstvu istotako vrle „Narodne godbe“ vsestransko občudovanje. Škoda, da je zamogel le manjši del občinstva v cerkev, v kateri ima le kakih 3000 oseb prostora.

Ob eni uri je vrela brezštevila množica z društvi in z zastavami k novi šoli, kjer se je po krasnem govoru g. nadučitelja Vek. Strmška odkrila spominska plošča; učiteljski zbor je prekrasno zapel. Dasi je začelo deževati, je vztrajala nepregledna množica do konca slovesnosti pred šolo.

Banket se je vršil pod prostornim Podgorškovem kozelcem. Dasi sta bili na vseh treh straneh dve dolgi vrsti miz, vendar niso dobili vsi prijavljenci prostora. Mnogoštevilni odlični hrvaški gostje so imeli lastno vrsto miz. Odlični prisotniki so se oglašali v proslavo slavljenca Slomška, hrvaškega, češkega, slovenskega naroda, za hrvaško-slovensko vzajemnost itd. V imenu ljubljanskih Slovencev je govoril župan g. Hribar, v imenu Sokolov g. dr. Tavčar, v imenu Hrvatov gg. Kukuljevič-

S a k c i n s k i in poslanec S p i n č i ć, v imenu „Slovansko-krščanske narodne zveze“ njen načelnik, poslanec gosp. P o v š e, v imenu učiteljstva g. Eng. G a n g l, v imenu družbe sv. Mohora njen tajnik g. R o z m a n. Oduševljenje je bilo velikansko.

Po banketu je bila telovadba „Celjskega Sokola“ na drogu, ter se občinstvo ni moglo načuditi veliki izvežbanosti vrlih telovadcev.

Izlet na Slomškov rojstni dom ni mogel biti zaradi deževja in slabe poti tako velikanski, kakor bi bilo sicer pričakovati.

Prvi je govoril na pragu Slomškove rojstne hiše g. K a č iz Žalca, ki je med drugim posebno lepo razvijal, kaj pomeni Slomšek za slovenskega kmeta. Večina daljnjih gostov se je na to podala k večernim vlakom na kolodvor, dočim jih je mnogo še ostalo pri igri in petju v nepozabnih Ponikvah.

Vsa slavnost je imela strogo n a r o d n o lice. Tudi učiteljstvo, ki je bilo zastopano po mnogih svojih članih, ima obilo zaslug, da se je Slomškova stoletnica izvršila tako veličastno. Klerikalstvo ni prišlo nikjer niti najmanje do veljave. Celo mariborško škofijstvo, za katero ima Slomšek nevenljivih zaslug, ni poslalo k slavnosti svojega zastopnika, med tem ko ga je poslal veliki biskup J. J. S t r o s s m a y e r. Da, klerikalstvo se je izgubilo ob splošnem čistem narodnem oduševljenju, kakor se izgubi gasneča dušica v veliki solnčni luči.

D o p i s i.

Kranjsko.

Iz kočevskega okraja. (Šolski prijatelj.) Stari trg pri Poljanah se je letos povzpел do izdanja letnega šolskega poročila. Ni ti treba mnogo ugibati, kaj bi moralo temu povod biti, zakaj takoj prvi spis, ki govori o 25-letnem delovanju župnika Petra Režka, ti izda, da je hotela starotrška šola s tem postaviti zaslužnemu možu skromen spomenik. Šolska mladina ga je ob sklepu šolskega leta dne 14. mal. srpana t. l. v navzočnosti udov krajnega šolskega sveta, g. župana in drugih tudi slovesno pozdravila med drugim s posebnim slavnostnim pozdravom, ki ga je nalašč za to priliko zložil g. Eng. G a n g l.

Č. g. Peter Režek deluje namreč letos ravno 25. leto v Starem trgu ob Kolpi ne le kot župnik, ampak ves čas kot predsednik krajnega šolskega sveta in krajni šolski nadzornik.

Ta gospod je v prvi vrsti vzoren delavec v vinogradu Gospodovem. Prost vseh političnih strasti, dasi sicer vrl slovenski rodoljub, umno in mirno pase svoje številne ovčice ter skrbi za povzdigo hiše božje. Sicer pa je velik prijatelj učiteljstva in šole. Kolikor je bilo tu za njegove dobe učiteljev, ve vsak o njem le hvalo in slavo, zakaj bil jim je vsekdar odkritosrčen prijatelj, kateri jih je vselej po svoji moči in rad podpiral. Med njim in učiteljstvom, oziroma voditelji ni bilo nikoli navskrižnosti. Sovražnosti drugih proti šoli in učiteljstvu pa so ga vselej v srce bolele in jih je izkušal zabraniti ali vsaj ublažiti in omejiti. — Razvoju šole ni nikoli stavil zaprek, marveč ga je le pospeševal; to med drugim jasno priča razširjenje šole v dvorazrednico in potrebno prezidanje in zvišanje šolskega posloplja l. 1889. Šolsko mladino je ob vsakoletnem nadzorovanju, koncem šolskega leta in

o drugih prilikah z besedo in darili ljubeznivo vzpodbujal k vztrajnemu učenju, pridnosti in lepemu vedenju. Starše pa je po potrebi tudi ostro prijemal, največkrat zaradi pošiljanja otrok v šolo. S tem je dosegel dokaj reden šolski obisk, kar je za šolo vsekakor neprecenljive vrednosti. Njegova izredna točnost in vestnost v uradnih opravilih pa mu je tudi navzgor pridobila posebno spoštovanje.

Z eno besedo: on je načelnik krajnemu šol. svetu in krajni šolski nadzornik, kakršnih si je le želeli. Bog nam ga ohrani še mnogo let!

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Iz krškega okraja. (Pedagoško društvo). Zapisnik občnega zbora „Pedagoškega društva“ v Krškem dne 27. rožnika 1900. Navzočih je bilo 41 društvenikov.

Predsednik, ravnatelj Ivan L a p a j n e, otvori zborovanje ter pozdravi navzoče. Tajnik, nadučitelj Ivan R u p n i k, poroča o društvenem delovanju v minulem letu.

Društvo je imelo 3. vel. travna 1900 svoje pomladno zborovanje v Šent Jerneju. Zbog slabega vremena je bila vdeležba slaba, a vendar se nas je zbralo 15 društvenikov.

Zborovanje se je vršilo po že znanem vzporedju.

Na predlog tajnika Ivana Rupnika je zbor izvolil prvega predsednika in ustanovitelja „Pedagoškega društva“, g. Franceta G a b r š k a, sedaj nadučitelja v Ljubljani, v priznanje njegovih zaslug za naše društvo častnim članom „Pedagoškega društva“, kar se mu je brzojavnim potom precej naznanilo. Diplomo pa mu je izročil bivši predsednik g. Jožef B e z l a j. Tajnik prečita zahvalno pismo g. Gabrška.

Blagajnik Florijan R o z m a n predloži društveni račun, kateri kaže 337 K 95 h dohodkov in 222 K 40 h stroškov, tedaj 115 K 55 h prebitka. Preglednikom računa se izvolita per acclamationem g. nadučitelja S a j e in L u n d e r, katera račun takoj pregledata in odobrita.

Naše društvo ima voliti 10 delegatov. Predsednik povpraša, ako se kateri navzočih društvenikov oglasi prostovoljno.

Oglase se kot delegatje: gdč. Avgusta Kolnik, Fani Lunder in Pavla Rus in gospodje Franc Lunder, Ivan Lapajne, Jožef Cizelj, Karel Humek, Florijan Rozman in Ivan Rupnik. — Predsednik opozori, da se obhaja dne 5. vel. srpana na Ponikvi slavnost stoletnice Antona M. Slomška ter vabi društvenike, da se je v obilnem številu vdeleže. Tudi nadučitelj Lunder priporoča obilo vdeležbo.

„Zavezi“ naj se mesto letnega doneska pošlje kakor običajno primerno število knjig.

V odbor so bili enoglasno izvoljeni dosedanji gospodje, in sicer:

Ivan Lapajne, dr. Tomaž Romih, nadzornik Šest, Ivan Rupnik, Florijan Rozman, Jernej Ravnikar in mesto v Ljubljano odišlega Jožefa Bezlaja njegov namestnik Jožef Cizelj.

Predlogi: Nadučitelj G e b a u e r nasvetuje, da bi društvo skrbelo tudi za nagrobne spomenike mrtvim tovarišem, a to ne iz društvene blagajnice, marveč s pobiranjem posebnih prispevkov.

Nadzornik g. Andrej Š e s t priporoča, da bi društveniki zložili nekoliko za nagrobni spomenik umrlega tovariša Kaligerja. Gdč. Kolnik je pobrala od navzočih prispevke v ta namen ter nabrala 28 K, kateri znesek je izročila blagajniku Rozmanu. Ker pa to za spominek nikakor ne zadostuje in tudi niso bili vsi društveniki navzoči, se sklene nadaljnje pobiranje prostovoljnih prispevkov potom šol. odstev, da bo potem mogoče morda postaviti spominka obema umrlima tovarišema Karlu Kaligerju in Jožefu Osani.

Gospod Lunder predlaga, da se obrne „Pedagoško društvo“ do društva „Samopomoč“ s prošnjo, da bi isto

sprejemalo še nove ude, ako ti vsem terjatvam zadoste, t. j. če vplačajo vse vsote, kolikor so jih dosedanji društveniki vplačati mogli. Predsednik Lapajne pojasni, da je to zelo drago društvo, katero se po njegovem mnenju ne bode moglo vzdrževati.*)

Nato se predsednik zahvali navzočim, želi društvu dobrih uspehov tudi v bodoče in zaključí zborovanje.

Ivan Rupnik,
tajnik.

Štajersko.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje 2. kimavca ob 11. dopoldne v Šmarju. Na dnevnem redu je:

1. Poročilo o zborovanju „Zaveze“,
2. razgovor o predlogu „Učit. društva za graško okolico“ o organizaciji štajerskih učiteljev in
3. slučajnosti.

K obilni vdeležbi vabi uljudno *Strmšek.*

Književnost in umetnost.

Iz knjige življenja. Kakor smo že naznanili v svojem listu, izda v kratkem g. nadučitelj Jos. Kostanjevec, izborni novelist ter vestni in požrtvovalni sotrudnik naših listov, svoje povesti in novele v knjigi, ki bo imela gorjenji naslov. Dolžnost zavednega učiteljstva je, da podpira svojega tovariša pri tem podjetju, da mu da s tem pogum in veselje za nadaljnje književno delovanje. G. Kostanjevec je razposlal med učiteljstvo nabiralne pole za naročnike. Naši tovariši in tovarišice naj si prizadevajo, da naberó v najkrajšem času med seboj, pa tudi med slovenskim razumništvom sploh čim več naročnikov na Kostanjevevo knjigo, katero bo slovenski svet izvestno sprejel z veseljem ter se naslajal ob prelepih proizvodih Kostanjeveve muze. Posamezniki se lahko oglase za knjigo, ki jo bo plačati po prejemu, kar naravnost pri g. Jos. Kostanjevcu, nadučitelju v Litiji.

Verlagskatalog des k. k. Schulbücherverlages obsega naslove tistih knjig, ki so odobrene za uporabo v avstrijskih ljudskih in srednjih šolah.

Vestnik.

Učiteljski konvikt v Ljubljani: J. Lapajne, učitelj v Cerkljah, **90 K 34 h** kot čisti dohodek vrtné veselice, ki so jo priredili naši prijatelji dne 5. t. m. v Cerkljah; Jos. Kostanjevec, nadučitelj v Litiji, **42 K 30 h**, ki so jih darovali kolegi in prijatelji pokojnega nadučitelja Iv. Bartla namesto venca na grob; Amalija Tomc, učiteljica, **1 K**.

Poziv. Tovarišem, ki so maturirali na učiteljišču v Ljubljani 1870. leta. Ali bi ne bilo umestno, da se po 30 letnem delovanju še enkrat zberemo — kolikor nas še živi? — 25 letnice svojega službovanja nismo obhajali, pa obhajajmo 30 letnico! Kdor je za to, naj blagovoli naznaniti in naj predlaga kdaj, kje in kako?

S pozdravom V. Jarc, nadučitelj v Braslovčah.

II. katoliški shod, ki se bo začel 10. kimavca v Ljubljani, bo razpravljal tudi — o šolstvu. Govorili bodo torej o šolstvu ljudje, ki nimajo o njem niti pojma. Da bodo temeljito in prav po stari navadi zabavljali tudi brez nas, o tem smo prepričani in na to smo pripravljani, ali — to poudarjamo — brez strahu! Dandanes si domišlja vsak, ki nima drugega posla, da ima pravico in dolžnost, govoriti o šolstvu in metati kamenje na nas in na naše napredno učiteljstvo. Tako ukazuje nauk o krščanski ljubezni!

Razglas. Vsled sklepa c. kr. mestnega šolskega sveta v Ljubljani z dne 14. mal. srpana 1900, št. 496 se ima v prihodnje šolsko leto na I. in II. mestni obrtni

pripravljalnici pričeti s 16. kimavcem in prenehati z 31. vel. travnom.

Pouk se ima v prihodnje vršiti ob nedeljah od 9.—12. ure dopoldne, ob torkih od 7.—9. ure zvečer in ob petkih od 7.—8. ure zvečer.

Na obrtni nadaljevalni šoli, spojeni s c. kr. realko v Ljubljani, se ima pa vsled sklepa šolskega odbora obrtne nadaljevalne šole z dne 22. rožnika 1900 v prihodnje večerni pouk ob delavnikih pričeti ob 7. uri zvečer, dočim ostaneta nedeljski dopoldanski pouk in šolska doba neizpremenjena.

To se daje vsem obrtnim gospodarjem in vajencem tem potom na znanje.

V Ljubljani, dne 25. mal. srpana 1900.

C. kr. mestni šolski svet.

Ivan Hribar,
predsednik.

Na Francoskem imajo več prostih kot šolskih dni. Vsak otrok ima 64 dni velikih počitnic, o Vseh svetih ima 3 dni, o Božiču 10 dni, o pustu in pepelnici 2 dneva, o Veliki noči 15 dni, o Beli nedelji 3 dni, nedelj je 52 in četrtkov tudi 52. Če prištejemo še posebne praznike, smrtne in spominske dneve znamenitih mož, ki jih je po številu 12, vidimo, da imajo francoski otroci 216 prostih in 149 šolskih dni.

Španski učitelji. Usoda španskih učiteljev je nad vse žalostna. Ljudstvo ima sicer denar za boje z biki, a pusti, da mu strada učiteljstvo, ki ima že tako silno slabe plače, pa mu še teh ne izplačujejo. Sedaj n. pr. dolguje dežela, oziroma različne občine učiteljem nič manj nego 10 milijonov peset. Kakor znano, je Španija klerikalna država.

Šolstvo v Italiji. Italijanski zbornici je predložil prof. Fabiani z 10.000 podpisi učiteljev opremljeno peticijo, ki zahteva izboljšanje stanja italijanskega učiteljstva. Tej peticiji povzamemo, da je bilo 11.289 šol slabo nastanjenih (meno che mediocri.) V mnogih krajih ne poznajo šolskih klopi, a kjer so, tam so slabe, stare in razpadle. 13.479 šol je slabo, 20.403 srednje in 16.129 dobro opravljenih. Učila so slaba v 16.679, srednja v 19.679, dobra v 15.790 šolah. V nekaterih krajih so občine največje sovražnice šol, ker mislijo ljudje, da so uborne učiteljske plače vzrok velikim davkom. Šolski zakon je nepopolen, šolski obisk nepravilen: pozimi so šole prenapolnjene, poleti so prazne. Po mnogih krajih je obligatorični pouk prazna beseda. — Pač srečna Italija, ki ima tako šolstvo!

Učiteljske izpremembe na Štajerskem. Učitelj-voditelj v Črešnjevcih pri Vojniku je postal g. Ivan Adamič, učitelj v Št. Jerneju nad Muto. Učiteljem na nemški šoli v Brežicah je imenovan g. J. Deutchman, nadučitelj privatne nemške šole v Gorici. Medsebojna menjava se je dovolila učiteljicama Melaniji Premešak na nemški šoli v Vojniku in Pavli Cidrich v Laškem. Izstop iz službe se je dovolil stalni učiteljici pri Sv. Križu pri Slatini gdč. Mar. Gerbeis. Začasnim učiteljicam pri Sv. Jurju ob Taboru je imenovana gdč. Karolina Zmerzlikar.

Izjava. Ker je podpisano županstvo izdalo za g. Perkolvana, učitelja v Zagradcu pri Žužemberku, zelo žaljivo vlogo na c. kr. okr. sodišče v Žužemberku in na vis. c. kr. deželni šolski svet v Ljubljani o priliki napada in teške telesne poškodbe na njegovo osebo z dne 21. mal. travna t. l., obžaluje podpisano županstvo ta čin, kajti imenovani je v občini sploh čislán in spoštovan. Krive priče*) so županstvo zapeljale.

Županstvo občine Zagradec, dne 21. mal. srpana 1900.

Papež.

Zahvala. Za nagrobni spominek leta 1897 v Semiču umrle def. učiteljice gdč. Irme Šigon so darovali: gdč. Franciška Jankovič, učiteljica v Zagorju, 2 K, gdč. Pavla Pibrouz iz Trbovelj nabrala 7 K, gdč. Ana Moos, učiteljica v Šmartnem pri Litiji, nabrala pri svojih koleginjah 12 K 60 h, č. g. Valentin Marčič, katehet v Semiču 2 K, č. g. Andrej Lavrič, katehet v Semiču 2 K

*) Radi bi vedeli, zakaj neki ne?!

Uredn.

*) Klerikalne.

Uredn.

40 h. — Podpisana se zahvaljujeta presrčno vsem p. n. darovalcem za blagi dar.

V Semiču, dne 6. vel. srpana 1900.

Ana Kaftan,
c. kr. poštarica.

Matija Bartel,
nadučitelj.

Odprto pismo

Alojziju Zupanu, dvozemljaku in brezniškemu cerkvenemu ključarju v Doslovičah.

Dne 6. vinotoka 1899. l. ste mi poslali po svoji hčerki-šolarici naslednje „uljudno“ pismo:

Doslovče 6./10. 99.

Gospod nadučitelj!

Naznamim Vam da jest nabom dvakrat plačov kazni plačov pa bom ako bom mogu če je za politra mleka aden voprosten sepa bomo pri sodnji izgovorili pričo imam pa gvišno.

Alois Zupan s. r.

Ker sem postopal v teku svojega 13 letnega tukajšnjega službovanja v vseh šolskih zadevah, tedaj tudi v šolskih zamudah — za pričo pozivljem vse brezniške občane, ki so dobre volje in ne nahujskani hinavci — vedno popolnoma nepristranski, ne oziraje se na cerkvenega ključarja ali na župana, sem Vam dal priliko, da mi dokažete pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Radovljici kako tudi najmanjšo mojo pristranost. Prepričali ste se lahko o moji popolni nepristranosti, zakaj plačilo ste prejeli Vi, a ne jaz. (Oče Zupan Alojzij je bil baje kaznovan z globo 10 kron. Pripomnja uredništva). Mislil sem, da je s tem stvar rešena, a se baje motim, zakaj Vi še vedno ne mirujete.

Dne 22. mal. srpana t. l. smo pokopali našo mater županjo na brezniškem pokopališču. Moja žena je stala radi svoje boleznij bolj oddaljena od pogrebcev. Tu ste se ji Vi vsiljivo pridružili ter jo brez najmanjšega povoda jeli nagovarjati z mnogimi „lepimi“ izrazi. Rekli ste ji n. pr.: Kajne, zdaj pokopujejo tisto, s katero se vedve nista mogli. Ranjca (pokojna) mi je pripovedovala, koliko škode ji je naredil Vaš mož, kakor jo je naredil meni. Škode mi je naredil Vaš mož že 15 gld. Vsega tega je kriv Vaš mož. Bomo se še dali, imam že vse nabrano, ni še vsega konec itd.

Jaz ne trdim, da bi se Vi „pogovarjali“ o mojem službovanju ali o „gotovem mleku“ prej ali pozneje, ko mi je bilo Vaše pismo dostavljeno, z našim županom ali županjo, ali z bivšim Dovarjem z Breznice, ali morebiti še celo s kakim višjim gospodom; a vkljub temu se duhovno nočejo poleči in mi ne dajo miru. Namesto da me obirate skrivoma in javno, nastopite proti meni rajši pot poštenjakov, saj je Radovljica blizo.

Na Breznici, dne 2. mal. srpana 1900.

Josip Ažman,
nadučitelj.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 923

Kranjsko.

o. šol. sv. V tukajšnjem šolskem okraju sta oddati stalno ali pa tudi začasno s početkom šolskega leta 1900/1901 dve novo sistemizovani učni mesti zaradi razširjenja dosedaj enorazrednih šol s postavnimi prijemki, in sicer:

- 1.) drugo učno mesto na ljudski šoli v Ježici in
- 2.) drugo učno mesto na ljudski šoli v Preski.

Pravilno opremljene prošnje je poslati predpisanim potom tukajšnjemu uradu do 21. vel. srpana 1900.

C. kr. okrajni šolski svet Ljubljana, dne 30. mal. srpana 1900.

Št. 933

o. šol. sv. S pričetkom prihodnjega šolskega leta 1900/1901 se bodeta zopet popolnili v tem okraju izpraznjeni učiteljski službi s postavnimi prijemki stalno ali tudi začasno:

1.) Mesto nadučitelja na dvorazredni ljudski šoli v Polhovem Gradcu in

2.) mesto učitelja-voditelja na enorazredni ljudski šoli v Sostrem. Pravilno opremljene prošnje je poslati predpisanim potom tukajšnjemu uradu do 23. vel. srpana 1900.

C. kr. okr. šol. svet Ljubljana, dne 1. vel. srpana 1900.

Št. 1158

o. šol. sv. Na petrazredni ljudski šoli v Postojni je popolniti novo sistemizovano učno mesto s postavno normiranimi dohodki. Prošnje so predpisanim potom semkaj vlagati do dne 25. vel. srpana 1900.

C. kr. okr. šol. svet v Postojni, dne 3. vel. srpana 1900.

Št. 1137

o. šol. sv. Na enorazrednici na Erzelju je stalno, oziroma začasno popolniti mesto učitelja-voditelja. Prošnje je vlagati semkaj do dne 20. vel. srpana 1900.

C. kr. okr. šolski svet v Postojni, dne 1. vel. srpana 1900.

Št. 613

o. šol. sv. V črnomeljskem šolskem okraju sta službi učitelja-voditelja na Preloki in v Črešnjevcu s postavno plačo in prostim stanovanjem v stalno ali začasno nameščenje razpisani.

Prošnje je oddajati do 31. vel. srpana t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Črnomlju.

C. kr. okr. šolski svet v Črnomlju, dne 3. vel. srpana 1900.

Št. 742

o. šol. sv. Na enorazrednici v Kamni gorici je razpisana služba z zakonitimi prejemki in z 200 K stanarine v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Dovoljno opremljene prošnje je vlagati predpisanim potom do 31. vel. srpana tu-sem.

C. kr. okr. šol. svet v Radovljici, dne 4. vel. srpana 1900.

Št. 1246

Štajersko.

o. šol. sv. Na trirazredni ljudski šoli na Vurbergu (Wurmberg) je stalno namestiti službo učitelja. Z isto so združeni dohodki III. plačilnega razreda s prostim stanovanjem, t. j. eno izbo in kurjavo.

Prosilci in prosilke za to mesto, zmožni slovenskega in nemškega jezika, naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti z izpričevalom zrelostnega izpita, učne usposobljenosti in z domovinskim listom, službenim potom do 20. vel. srpana t. l. pri krajnem šolskem svetu na Vurbergu, pošta Ptuj.

Predsednik okrajnega šolskega sveta ptujskega:

Apfaltrern l. r.

Na štirirazredni ljudski šoli v Velenju je stalno ali začasno namestiti učiteljsko službo z dohodki po II. krajevnem razredu. Prošnje, opremljene z obema izpričevaloma, oziroma le z zreloizpitnim izpričevalom in z dokazom avstrijskega državljanstva, naj se vložijo do 31. vel. srpana 1900 predpisanim potom pri krajnem šolskem svetu v Velenju.

Okrajni šolski svet v Šoštanju, dne 6. vel. srpana 1900.

Listnica uredništva:

Četudi smo priredili današnji številki pol pole priloge, vendar nam ni bilo nikakor mogoče, da bi priobčili vse došle članke in dopise. Gg. sotrudnike prosimo oprostila. Vse pride polagoma na vrsto. Čedalje bolj čutimo, da je naš list pretesen, in ne bo drugače, nego da ga razširimo. To je pa seveda v prvi vrsti odvisno od števila naročnikov. Somišljeniki, agitujte za naš list!

Fr. Čuden

urar v Ljubljani
Mestni trg št. 25 nasproti rotovžu
priporoča svojo bogato za-
logo vsakovrstnih

žepnih in stenskih ur

budilnikov, prstanov,
uhanov, šivalnih strojev
od 25 gld. naprej,
biciklov od 100 gld. naprej.

Popravila se izvršujejo na-
tlačno in točno.

Novi cenovniki na zahte-
vanje franco in zastoj.

GRIČAR & MEJAČ

LJUBLJANA
Prešernove ulice št. 9
priporočata svojo
bogato zalogo izgotovljene
moške in ženske obleke
v vsaki velikosti ter najboljše
perilo in zavratnice po naj-
nižji ceni.

Kdor si kupuje obleko,
ogleda naj si najprvo na-
jino zalogo.

Naročila po meri
izvršujejo se točno in ceno
na Dunaju
Ilustrovani ceniki se razpošiljajo
franko in zastoj.

P. i. učiteljsstvu znižane cene.

Pedagogiško društvo

v Krškem

priporoča

sledede knjige po znižani ceni:

1. **III., IV., V., VI. Pedagogiški letnik** prej 1 gld., sedaj 60 kr.
2. **Slavnostni pedagogiški letnik** prej 1.40 gld., sedaj 80 kr.
3. **Logika** prej 60 kr., sedaj 40 kr.
4. **Občno ukoslovje** prej 60 kr., sedaj 40 kr.
5. **Izkustveno dušeslovje** prej 60 kr., sedaj 40 kr.
6. **Jezikovni pouk** prej 60 kr., sedaj 40 kr.
7. **Nazorni pouk** prej 1.30 gld., sedaj 90 kr.
8. **Navod k početnemu risanju** prej 40 kr., sedaj 30 kr.
9. **Pouk o črtežih** prej 40 kr., sedaj 30 kr.
10. **Stavbni črteži** prej 1 gld., sedaj 70 kr.

Te cene veljajo za naročnike, ki naroče knjige na-
ravnost pri odboru v Krškem. Pri cenah je vračunjena
tudi poštnina.

Češnik & Milavec

v Ljubljani

Špitalske - Lingerjeve ulice

priporočata slavn. občinstvu za **pomladno**
in **poletno sezono** svojo bogato, novo
založeno trgovino najlepših novosti v veliki
izberi za ženske in moške obleke.

Vzorci se pošiljajo po pošti brezplačno.

Poslano!

Častitemu p. n. učiteljsstvu v prijazno priporočilo:
V korist šoli in učencem kupujte svinčnike

Hardtmuthovega fabrikata

katerih zalogo imam edino jaz za vse slov. pokrajine.

Blago dobro, cena nizka.

I a

Št.	Barva lesa in oblika	Trdost	Cena sklada = 144 kosov kron. veljava
100	Beli les, okrogel, rudeča znamka	št. 1 mehak	1.42
99	Cedrov les, Rudeča znamka	srednji	2.70
301	Rudeč les, politiran osmerokotnik, srebrna znamka	srednji	4.50
302	"	št. 2 in 3	5.04
504	Rujav, politiran, zlata znamka. Aust. penc.	št. I, II, III, IV	6.84

II a

Št.	Barva lesa in oblika	Trdost	Cena sklada = 144 kosov kron. veljava
119	Beli les, črna znamka, okrogel	št. 1 mehak	2.—
97	Cedrov les, črna znamka	št. 2 srednje mehak	3.60
231/a	Črni les, politiran srebrna znamka, šesterokotnik	mehak, srednji trdi	6.84
123	Rudeč, politiran, srebrna znamka osmerokotnik	št. 1 do 4	8.—
110	Rujav, politiran, natura znamka	št. 1 do 4	16.20

Imam tudi veliko zalogo raznovrstnih
šolskih potrebščin.

Izšla je I. serija razglednic s Praprotnikovo podobo
v korist učiteljskemu konviktu. 100 razglednic
stane 7 kron.

Priporoča se uljudno

Iv. Bonač

v Ljubljani, Šelenburgove ulice.

Gospodarski program.

Naslednje tvrdke darujejo od iztržka, oziroma dobička, ki jim ga dá zaslužiti učiteljstvo, dogovorjene odstotke v prid učiteljskemu konviktu. Vsakdo (vsaktera) pa blagovoli zahtevati, da se vsaka vsota, ki jo odjemavec izplača, zabeleži v prid konviktu.

1. **Jos. Petrič** — zaloga raznovrstnih šolskih zvezkov, peres z napisom: „Učiteljski konvikt“ in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 6.
2. **Knjigotržnica Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg** v Ljubljani, Kongresni trg.
3. **Miličeva tiskarna** — zaloga uradnih spisov i. t. d. — v Ljubljani, Stari trg.
4. **Národna tiskarna** v Ljubljani, Kongresni trg.
5. **Šeberjeva tiskarna** v Postojini, zaloga uradnih spisov itd.
6. **Gričar & Mejač**, trgovina z narejenimi oblekami za dame in gospode v Prešernovih ulicah v Ljubljani.
7. **Fran Ksav. Souvan**, trgovina z manufakturnim blagom v Ljubljani, Mestni trg.
8. **Fran Kraigher**, krojaški mojster v Ljubljani, Kongresni trg.
9. **Anton Krejči**, zaloga moških in ženskih klobukov v Wolfovih ulicah v Ljubljani.
10. **J. Soklič**, trgovina s klobuki v Ljubljani, Pod trančo.
11. **Kavčič**, trgovina s specerijskim blagom v Prešernovih ulicah v Ljubljani.
12. **Lilleg**, trgovina s specerijskim blagom na Jurčičevem trgu v Ljubljani.
13. **Filip Fajdiga**, mizar in trgovina s pohištvom v Prešernovih ulicah št. 50 (nasproti novi pošti) v Ljubljani.
14. **Maks Domicelj**, zaloga moke iz mlina Vinka Majdiča po en gros cenah v plombovanih vrečah po 10, 25, 50, 85 in 100 kg. na Rimski cesti (Mundova hiša) v Ljubljani.
15. **B. Schmeltzer**, zaloga stolov, Šelenburgove ulice v Ljubljani.
16. **Ivan Bonač**, zaloga šolskih knjig, svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani, Šelenburgove ulice.
17. **Banka „Slavija“** v Pragi — glavno zastopstvo za slovenske dežele v Ljubljani — vzajemno zavarovalno društvo, podpira učiteljski konvikt in daje od učiteljskih zavarovanj provizijo „Zavezi slovenskih učiteljskih društev.“

Zavedno učiteljstvo prosimo, da po geslu „Svoji k svojim!“ podpira v prvi vrsti te tvrdke.

Na zahtevanje se pošilja brezplačno
ilustrovani cenik

za navadne in c. kr. izključljivo privilegovane

harmonije in didaktofone.

V obila naročila se priporoča tvrdka:

Jos. Lenarčič & Comp.

na Vrhniki pri Ljubljani.

(5)

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova knjigotržnica

↔ v Ljubljani ↔

ima vedno največjo zalogo vseh v naši kronovini uvedenih šolskih knjig in zemljevidov ter priporoča slavnim krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom v nakup:

Glavne oblike zemeljskega površja . . . 2 gld. 50 kr.
Napete na platno in z luknjicami . . . 3 „ 50 „
Napete na platno in s palčicami . . . 4 „ — „
Zavojnina in frankovana pošiljatev . . . — „ 50 „

Slovenski stenski abecednik s slikami

na 25 tablicah 2 gld. 50 kr.; na 13 močnih lepenkah z obročki za obešanje 5 gld. 75 kr.; na 25 močnih lepenkah, vsaka posebe napeta, tudi z obročki za obešanje 8 gld. 75 kr. Za vozni list in zavojnino računamo 30 kr.

Praprotnikov mali šolski besednjak

slovenskega in nemškega jezika 6. natisk. — Obširno pomnožil in popravil Jakob Dimnik; cena vezani knjigi 1 gld.

Ženska ročna dela

za pouk na ženskih učiteljskih. — Sestavila Pavla pl. Renzenberg I. del: Kvačkanje, cena vezani knjigi 90 kr.

Jos. Petrič

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 4

tovarniška zaloga papirja * *Tovarna papirnega blaga in šolskih zvezkov* * *Zavod za črtanje trgovskih, poslovnih in uradnih knjig po ameriškem sistemu.*

Priporoča svoje izdelke papirnih vreč najboljše kvalitete in po najnižjih cenah, kakor tudi razne pisarniške, pismene, konceptne in ovojne papirje.

Nadalje priporoča svojo veliko zalogo pisalnega in risalnega orodja v največji izberi. Ceniki se dopošljejo brezplačno.

Za mnogobrojne naročbe uljudno prosi z vsem spoštovanjem

Jos. Petrič

tovarna papirnega blaga in zastopnik c. kr. tovarne papirja v Reki.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani Barje). — Vse pošiljate naj se pošiljajo franco. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/4 strani 10 K, 1/8 strani 8 K, 1/16 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštne še 6 K.